

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ДУНАЙСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ "ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ"

68600, Одеська обл., Ізмаїльський р-н, Ізмаїльська ОТГ, м. Ізмаїл, просп. Миру, 9

тел.: (+38 099) 095-65-11, тел.: (+38 093) 065-28-27

e-mail: dpcnuoma@onma.edu.ua

web site: <https://dcnuoma.education/main>

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки»

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, редакція 2024 року зі змінами, розроблена в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова під керівництвом гаранта, доктора педагогічних наук, професора Олени Валеріївни Матвієнко, спрямована на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів, здатних проводити самостійні оригінальні дослідження та розв'язувати комплексні проблеми освіти. Актуальність програми визначається потребою в дослідниках і викладачах, які поєднують методологічну культуру, професійну самостійність та готовність до обґрунтованого впровадження освітніх інновацій.

Позитивної оцінки заслуговує взаємозв'язок дослідницької й викладацької підготовки, послідовно відображений у меті, предметній області та результатах навчання. Програма охоплює теоретико-методологічне осмислення педагогічних явищ, історико-педагогічний і порівняльний аналіз, проведення емпіричних досліджень та використання їх результатів в освітній діяльності. Така спрямованість створює передумови для підготовки фахівця, здатного науково обґрунтовувати зміст, методи й організаційні форми навчання та оцінювати результативність власних педагогічних рішень.

Освітня складова обсягом 52 кредити ЄКТС містить 39 кредитів обов'язкових і 13 кредитів вибіркових компонентів. Частка вибіркової підготовки становить 25 %, що передбачає можливість урахування індивідуальних дослідницьких інтересів і професійних потреб аспірантів. Загальнонаукова підготовка поєднує філософські студії, академічну іншомовну комунікацію, методи планування й обробки результатів досліджень, наукометрію та проєктування освітнього процесу у вищій школі. Спеціальні компоненти поглиблюють знання із загальної педагогіки, історії педагогіки, професійної освіти, виховання особистості й застосування інформаційних технологій у науці.

Значущим для підготовки викладачів закладів вищої освіти є компонент СП 02 «Актуальні проблеми дослідження теорії та методики професійної освіти».

Його поєднання із загальнопедагогічною та методологічною підготовкою дає змогу досліджувати професійне становлення особистості, обґрунтовувати педагогічні умови підготовки фахівців та аналізувати зв'язок між освітніми результатами й завданнями майбутньої діяльності. Такий підхід має потенціал для розв'язання педагогічних проблем у закладах вищої освіти різного профілю зі збереженням предметних меж спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Дослідницька спрямованість конкретизована у ФК 2, ПРН 3 та ПРН 4. Передбачено розроблення концепції і програми самостійного дослідження, визначення його категоріального апарату, добір методів, розроблення інструментарію, аналіз та інтерпретацію даних. Особливо важливими є вимоги оцінювати достовірність результатів, окреслювати обмеження дослідження та обґрунтовувати наукову новизну й особистий внесок здобувача. Наукова складова, що реалізується через індивідуальний план роботи, підготовку дисертації та оприлюднення результатів, створює організаційну основу для послідовного розвитку цих здатностей.

Суттєвим удосконаленням програми є введення обов'язкового компонента ЗН 05 «Теорія і методика проєктування освітнього процесу у вищій школі» обсягом 3 кредити ЄКТС та збільшення обсягу науково-педагогічної практики до 6 кредитів. ПРН 8 і ПРН 9 передбачають проєктування освітнього компонента, узгодження результатів навчання зі змістом і методами викладання, проведення занять, організацію самостійної та дослідницької роботи. Розроблення прозорих критеріїв оцінювання, надання зворотного зв'язку й аналіз результативності занять доповнюють підготовку здатністю цілеспрямовано вдосконалювати викладання.

Схвально оцінюється увага до цифрової трансформації освіти. Компонент СП 04 «Сучасні інформаційні технології в науковій сфері», ФК 5 та ПРН 5 передбачають використання цифрових засобів для опрацювання інформації, аналізу й візуалізації даних, створення освітніх ресурсів. Закріплення вимог щодо перевірки коректності результатів застосування інструментів штучного інтелекту, оцінювання їх можливостей і ризиків є важливим для відповідальної професійної діяльності. Цифрові технології в такому контексті постають засобом розв'язання визначених дослідницьких і педагогічних завдань.

ФК 7 та ПРН 11 передбачають проєктну діяльність, експертизу освітніх рішень і забезпечення якості освіти. ПРН 12 доповнює підготовку дослідженням безпеки, доступності й безперервності освіти в умовах воєнного стану. Академічна доброчесність, дослідницька етика та професійна рефлексія визначають ціннісні орієнтири діяльності майбутнього науковця.

Для подальшого вдосконалення реалізації програми доцільно розширити використання міждисциплінарних професійно орієнтованих кейсів у межах СП 02, ЗН 05 і науково-педагогічної практики. Вони можуть передбачати аналіз освітньої проблеми, розроблення педагогічного рішення та обґрунтування способів перевірки його результативності в умовах закладу вищої освіти певного профілю. Така робота сприятиме розвитку здатності адаптувати загальнопедагогічні підходи до конкретних професійних контекстів.

Рекомендується також деталізувати практичні завдання з організації змішаного й дистанційного навчання, зокрема проєктування взаємодії учасників, підтримки самостійної роботи та оцінювання досягнень. Доцільно передбачити обґрунтування альтернативних способів виконання завдань за обмеженого доступу до цифрових ресурсів. Це посилить практичне забезпечення заявлених результатів щодо доступності та безперервності освіти.

Висловлені рекомендації спрямовані на розвиток практичного й інноваційного потенціалу програми. Загалом освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, редакція 2024 року зі змінами, заслуговує на позитивну оцінку та може бути рекомендована до подальшої реалізації в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова з урахуванням зазначених пропозицій.

РЕЦЕНЗЕНТ

кандидат педагогічних наук,
директор відокремленого
структурного підрозділу
Дунайський фаховий коледж
Національного університету
«Одеська морська академія»

Андрій КОНОНЕКО